

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZEKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre páston küldve: egész évre 10 K. fél évre 5 K. negyed évre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489. sz. — — — Helyközi telefon 15. sz. Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendő.

FELELOS SZERKESZTŐ:

BETEGH PAL

LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

Földmivelés, ipar — VI és kereskedelem.

(Befejező közlemény.)

(:P:) A mai iparos társadalom lábra állítására több irányú állami és társadalmi akció szükséges.

Szükséges első sorban a fegyházi ipari munka eltörlése s az olcsó fegyintézeti munka-erővel előállítandó ipari termékeknek a versenyből való kizárása.

Indokolatlan ugyanis az, hogy az állam olcsó munka-erőjét éppen a legtöbb védelemre szoruló kisiparosság elnyomására, tönkretételére használja fel. Ha ugyanis foglalkoztatni kell a rabokat, foglalkoztassák őket utak és csatornák építésével, a mire ma munkaerőt kapni úgy sem lehet és a minnek az elvégzésére anélkül is külföldi munkásokat vagyunk kénytelenek behozni. Foglalkoztassák továbbá őket mezei munkával, ahol szintén nagyobb a kereslet, mint a kínálat, mert az amerikai és romániai kivándorlás éppen a mezőgazdasági munkaerőt emészte fel leginkább.

Szükséges továbbá az is, hogy a katonai egyének ne végezhessek a felmerülő javítási munkálatokat, hanem azt a polgári iparosokra bizzák a közöshadseregnél is éppen úgy, a mint az jelenleg a honvédségnél van.

A közös hadseregben ugyanis ma a legénység 10 százaléka ipari munkát teljesít. Szabó, suszter, lakatos, asztalos és a hány iparágat találunk, mindnek adnak ott munkát s azzal számtalan családot fosztanak meg a megélhetés lehetőségétől és peddig a kisiparosság keblében.

Szükséges volna, hogy úgy a hadsereg, mint a községi szövetkezetek ipartermék szükségletei — az iparkamarák útján és közvetítésével a kisiparosoktól szereztessenek be.

Ezt indokoltá teszi számtalan körülmény mellett még az is, hogy a kisiparosság képezvén ki a gyári munkásságot, alapot kell tehát részére teremteni ahoz, hogy a kiképzés kellő munkaanyag birtokában módjában is legyen.

A hadsereg szükségleteinek oly módon való beszerzése különben is nemzeti gyarapodásunkat eredményezné minthogy ma az ipartermék szükségletek oroszánrésze osztrák iparosok által állítatik elő, s korántsem részesülünk azokból a kvótának megfelelő arányban.

A községi szövetkezetek pedig államsegélyben részesülvén, ellenszolgáltatásul az állam ezen igen fontos gazdasági kérdését felkarolhatnák, már hazafias kötelességből is. Felkarolhatná annál inkább, mert a községi lakosok szükségletét azzal tökéletesebben szolgálja, mint ma, a mikor értéktelen gyári termékekkel elégíti ki azokat.

Kivánatos továbbá, hogy a tanoncnevelő iparosok adóelengedéssel jutalmazassanak, sőt ha valamelyik iparos e téren kiváló tevékenységet fejt ki s nevelésének a közönségesnél kiemelkedőbb eredménye van, külön jutalomban és elismerésben is részesíttessék.

Bármennyire emeljük is azonban a földmivelés és az ipar nivóját, tökéletes sikert nem érhetünk el, ha a közvetítő kereskedelmet is nem tökéletesítettük. Mert amint egészséges véredények nélkül nincsen tökéletes élet, egészséges kereskedelem nélkül nincsen közgazdasági fejlettség.

Kereskedelemmel foglalkozó egyénünk van igen sok, de igazi kereskedők — a kit a szó szoros értelmében annak nevezhetnénk — annál kevesebb. Itt egy özvegy asszony, ott egy foglalkozását megunt férfi ajtót vágat egyik házra s beteszen egy asztalt s állványt, kevés árut és kész az üzlet. Ad, vesz anélkül, hogy fogalma is volna a kereskedelem főbb elveiről, hogy fogalma volna általában a kereskedelemről. A vége természetesen a hamarosan beütő bukás. Az ily bukás azonban nemcsak a megbukott egyént sújtja, hanem megrendíti, sokszor magával rántja a hitelező nagykereskedőt is, mivel régi, de igaz mondás az, hogy sok lud disznót győz. Vagyis az adott esetben a sok kicsi bukás előidézi a nagyot is.

Az egészséges állami élet megköveteli a lehető teljes vagyonbiztonságot, s így fontos állami érdek az, hogy a társadalom üto-erét képező közvetítő kereskedelem a naponkénti rázkódtatásoknak kitéve ne legyen.

Igy szükséges, hogy kereskedelem folytatására ne legyen elegendő a pénz, vagy a félrevezető képesség, hanem kívántassék meg az is, miként kereskedelemmel csak az ahhoz értő szakemberek foglalkozhassanak. Szükséges, hogy a kereskedelmi pályára csak bizonyos magasabb képzettséggel, legalább is négy középiskolai előtanulmánnyal lehessen lépni, de így is kívánatos, hogy a tanulói évek alatt megfelelő speciálisan kereskedelmi tárgyú továbbképzés álljon rendelkezésére a kereskedői pályára lépett fiataloknak.

Ez a jövő kereskedőit alapos, képzett egyénekké nevelné, s nemcsak azt eredményezné, hogy a belföldi kereskedelem lebonyolítása céltudatos és okoszerű lenne, hanem azt is, hogy a fejlődő földmivelés és ipar termékeinek utat és piacot teremtsen a külföldön.

Ha a mindenkori kormányok, a törvényhozás és a társadalom egyeteme a földmivelés, ipar és kereskedelem kívánalmait megfelelő módon előmozdítja, hazánk határain belül egy nagy, hatalmas és egységes nemzet támad, s nem lesz pusztá remény, hanem valóra válik a legnagyobb magyar azon jövődö mondása, hogy: „Magyarország nem volt, hanem lesz“.

Tizezernek — muszáj lenni!...

Ez a jelszó Székelyudvarhely város tanácsában és megy a népszámlálás derűborura. Akár telik, akár nem, a tizezernek meg kell lenni, mert így kívánja ezt — oh nem a közérdek, hanem egészen más érdek!...

Hiába no! Nagyzási hóhortban szenvedünk, de nem ingyen és nem is mindnyájan!...

Egyik — a kevesebb, de befolyásosabb, hatalmasabb — rész hasznot huzna abból, ha a város lakossága 10,000 lenne.

A másik rész — a nagy többség ugyan, de szétszórva egyetérteni, egyértelműen állást foglalni képtelen polgárság — pedig öntudatlanul, óriási terheket enged amugyis gyenge vállaira reárakatni. Hallgat, önmagában duzzog, fogát csikorgatja, de a lerogyásig fizet, mintha mindenik egy-egy mágnás lenne és tudná azt is, hogy vajjon holnap mit ebédel ő és nyomorgó családja?!...

Az ilyesmiről azonban a mi vezéreink nem szoktak elmélkedni. Nekik nemcsak minden vasárnapra, de naponként is bőven kijut az a bizonyos tyúk a fazekukba, mit a polgárság igen nagy része hetenkint is oly ritkán élvezhet — agyon gyötört, tulcsigázott testének elkerülhetlenül szükséges táplálására.

Ilyen gondolatuk a vezéreknek nem támad. E helyett a közterhek folytonos szaporításán, oktalan emelésén dolgoznak, ha ugyan valamivel idejüket agyonütöni akarják — tisztelet és nagyrabecsülés a kevés kivételnek, ami talán még akad.

A jövedelmi forrásokat teremtsen elő a polgárság, ha bele is szakad... Hát mire való a pótlódó!? Ezt csak ki kell vetni s lesz pénz bővíben mindenre. Oda is jut, a hova nem kellene...

Ne essék zokon az őszinte szó azoknak, akik reá ismernek tényeikre. Mi nem személyekért, de nem is személyek ellen foglalunk állást. Elöttünk egyedül a közérdek becsületes szolgálata áll.

De térjünk a dologra. Hétfőn rendkívüli közgyűlése volt a városnak. Sok mindenről határoztak, a melyekről a „Székely-Udvarhely“ mult számában részben már beszámoltunk, a más részével pedig lapunk egyéb helyén foglalkozunk.

A sok határozat közül egyet kénytelenek vagyunk külön tárgyalni és arról a nagyon közletről érdekelt városi polgárságot felvilágosítani. Ez pedig a tárgysorozat 12-ik pontja, mely talán sokkal jobban beillett volna 13-iknak, — tekintve a nyomában keletkezett szabálytalan és a város egész közönségére káros határozatot.

A tárgysorozatban ez áll: „12. Városi tanács 125/912. k. i. sz. előterjesztése az 1911. évre kiutalványozott 4500 korona államsegély felosztása tárgyában“. Egyéb semmi. — A képviselőtestület ügyrendjének 4. §-a pedig így szól: Rendkívüli közgyűlésen — a kérdés-tételek kivételével — kizárólag azon tárgyak vétetnek tanácskozás alá, melyeknek elintézése végett a gyűlés összehívott.“

És ezzel szemben mi volt a határozat? Az, hogy a 4400 K felosztásáról szóló kimutatást utólagos jóváhagyásra bemutatták. Hiszen a pénz már régen elfogyott, mert a mint megérkezett, sietve szétosztották. A főcél tehát az volt, hogy a képviselőtestülettel — kerülő úton — egészen más határozatot hozassanak. Kimondták ugyanis, hogy Székelyudvarhely város lakosságának a száma nem 9928, mint azt a Budapesti Közlöny 1911. évi 263. sz.-ban a belügyminiszter megállapította, hanem 10,000 és így a 62910 — 1910. sz. B. M. rendelettel kiadott B) táblázat szerint fogják az államsegélyt felosztani, holott csakis a C) szerint szabadna ezt cselekedniök.

Itt felvilágosításul meg kell jegyezzük, hogy mi különbség van a B) és C) táblázat között.

Ha pl. az állam 16,000 K segélyt ad éventekint a városnak, akkor a B) szerint való felosztásban a város, mint erkölcsi testület egyenesen 7000 (Hétezer) koronával, a kisebb tisztviselők pedig fizetésük 17 százalékaival károsodnak. A C) szerinti táblázat esetén pedig természetesen a B) szerint való károsodások eselenek s a város és kisebb tisztviselők javára szolgálnának. Ez utóbbi azonban sehogy sem tetszik néhány nagyobb urnak.

Régi tudott igazság, hogy a nagy hal a kicsiken élösködik. Szakasztott ilyen az államsegély felosztása is nálunk. Azok részesülnek a magasabb fizetésekiegészítésben, akik a 62910—910. sz. belügyminiszteri rendelet ellenére, még a C) szerinti felosztással is 400—600 K-val többet kapnak.

Tiltakozunk az ilyen becsempésztett határozatok ellen. A törvényhatósági bizottság bizonyára tudni fogja kötelességét és a jóváhagyást megtagadja eittől a szabálytalan és méltánytalan határozattól.

Tessék a tárgysorozatban az ily fontos ügyeket részletesen megjelölni. A képviselőtestület jóhiszeműségét pedig így kihasználni és abból játékot űzni, nem járja. Egyelőre ennyit. Reméljük, hogy ez üggyel még lesz alkalmunk foglalkozni

ARGUS.

A magyar munkás — Amerikában.

A newyorki „Szabadság” legújabb számában következőképen jellemzi a magyar munkást Amerikában:

„Csodálatos dolog az, hogy földművesnek született magyar ember itt, Amerikában a gyáripari életben mily könnyűséggel tanul meg mindent. Lehet, hogy ennek egyik oka a kényszerhelyzet, de másik oka bizonyosan az erős akarat. Pénzt csinálni jöttek a legtöbben s így a pénznek nem is sajnálják az árát. Annyi bizonyos, hogy a különféle foglalkozásokban népünk olyan tanulmányokról tesz bizonyosságot, amiről ott hon fogalommal sem bírnak.

Amerikaszerte ismert tény, hogy nehéz munkában a magyarnak párja nincs. Honfitársaink nagy része nem bánja, akármilyen nehezen kell is dolgozni, csak a munka legyen állandó.

A munka utáni vándorlásnak is tényleges nyomait látjuk. Ha egy új, vasgyár vagy kőszénbánya nyílik, az első munkások között majdnem bizonyosan van egynehány magyar is. Ha a helyzet jó, a posta viszi a levelet, a honfitársakat hozza a vonat.

A viszonyokkal ismeretlen embernek feltűnik az, hogy egyik-másik helyen tulnyomó az egy faluból, vagy egy környékről származó magyar. Pedig ezen nincs mit csodálkozni. Az első települők, eleinte különösen, hazatértek s jöttek a rokonok és ismerősök. Később, mikor a magyar kolóniáknak hire más-

hová is eljutott, más vidékek magyarsága is ellátogatott a „pléze” (Place = helység)

Az utóbbi időben már könnyebb kifizetni a jó helyeket. És honfitársaink ki is tudják fizetni. A távolság és fáradalom nem határoz. Csapatostól mennek oda, ahol olcsóbb a dollár.

Eddig van az amerikai ujság észlelése. Mi pedig ebből is sokat tanulhatnánk. Megtanulhatnók, hogy azt a becses anyagot, mely a világ összes nemzetei között is első helyen áll: itthon, a magunk hazájának előmenetelére kell fordítani. Viszont a néppel meg kell értetni, hogy akkora ámbícióval, oly munkaszeretettel és megfeszített erővel, mint a hogyan idegen hazában dolgozik, itthon is elérheti azt az anyagi boldogulást, melyért ezer veszély közé bizonytalan szerencsevadászatra vándorol.

Ha ezek a gondolatok itthon valóra válnak, ezek lennének minél előbb, a kivándorlás önként megszűnik.

Városi közgyűlés

Székelyudvarhely város képviselőtestületének hétfői rendkívüli közgyűléséről mult számunkban már hoztunk egy részt. Most folytatjuk beszámolóinkat a tárgysorozatrendje szerint.

Ott hagytuk el, hogy a városi elektromos művek szabályrendeletének 20- és 29. §-ait módosították. E módosítás lényege pedig abból áll, hogy az áram-mérő órákra vonatkozó résznél a közgyűlés kimondotta az órák számának korlátozását. Az áram-mérő-óra felszerelését ezután csakis az kívánhatja, aki legalább 500 hektóvatt-óra évi áramot fogyaszt és a határozat visszaható erővel bír a jelenlegi fogyasztókra is. Az áramórákat tehát mindenütt, ahol a jelzett minimális fogyasztásra garanciát nem nyújtanak, leszerelik.

Ezt a módosítást azért kellett megcsinálni, mert eddig az 5—10 K-ás évi fogyasztók is lekötöttek egy-egy sok pénzbe kerülő áramórát s ez az üzemre nemcsak holt-tőkét képezett, hanem a sok ide-oda szaladgálás és fölösleges költségekkel igen nagy terhet rótt rá.

Ezután tehát a minimumon alól fogyasztó közönségnek általában adják az áramot. Viszont az eddigi 500 óra fogyasztás helyett 400 órát vesznek alapul arra, hogy a kik ezt elérik, 5 filléres díjat fognak fizetni azon felül áramóránként.

Együttal a szabályrendelet kinyomtatása és a közönség rendelkezésére bocsátására is utasították az üzemvezető céget. Erre bizony nagy szükség volt, hogy a jogokról és kötelességekről mindenki tudomással bírjon.

Még egy nehéz pontja volt a közgyűlésnek. Ez a villamostelep forgótőkéjének kiegészítésére vonatkozott. Itt a város mulasztást követett el s ebből kifolyólag kamatvisszatérítést követel az üzembérlő, még pedig 662 K 58 fillért. A visszatérítésre a tanácsot utasították. Jövőre jó lenne, ha a tanács az ilyen szerződéses kötelezettségeket nagyobb figyelemre méltatná és ehhez hasonló oktan károsodásoktól ügyis pótlódás költségvetésünket megkímélné.

A helybeli iparosok és kereskedők ama kérését, hogy az eddig szokásban levő másodnapi országos vásári árusítást a közgyűlés tiltsa el, figyelembe nem vették, miután ezzel a város jelentékeny jövedelmétől fosztatnék meg. Másfelől pedig első napon a helyi közönség a vidéki tulzsufoltság miatt, szükségleteit beszerezni nem tudná.

Darvas Károly kolozsvári lakos idevaló illetőségét a közgyűlés nem ismerte el.

Itt ismét súlyos tárgy következett. Az 1911. évre utalványozott 4500 K államsegély felosztására vonatkozó tanácsi javaslat, melyet a közgyűlés — kellő tájékozódás hiá-

nyában — egyhangulag elfogadott. Ezzel a pont más helyén bővebben foglalkozunk.

Kimondták, hogy az Országos Gyermekszanatorium Egyesületnek évi 5 K-val tagja lesz a város. A Fürdő-utca és más mellékutaknak közvilágítással való ellátása tárgyában a kövgyűlés kimondotta, hogy ha a hálózat költségeit az érdekelt felek megfizetik, a város az áramot készséggel ingyen adja. Azonban jelenleg nincs abban a helyzetben és egyhamar nem is lesz, hogy a leglátványosabb részekre is költségesen a hálózatot kiépítesse. Farkaslaka községnek az évenként január 20—22 én tartani szándékolt orsz. állatvásárához a kövgyűlés nem adta beleegyezését.

Brassó város tanácsának a vasuti tarifa emelése ellen küldött átiratát helyesléssel fogadták és a kereskedelemügyi miniszterhez Székelyudvarhely város részéről szintén feliratot intéznek a brassóihoz hasonló szelvényben.

Frank Nándor és nejével a sertés piacon vásárolt 13,670 K-ás szerződését, 30 napi határidőre kitűzték. Konez Árminné 10 K 20 filléres haszonbéri szerződését, valamint a régi várcsház bérleténél Kovács Dénessel 802 K, Szebeni Antálnéval 733 K és a polgári önképző-körrel 400 K bérösszeggel kötött szerződéseket jóváhagyták. Az állami elemi iskola részére adott 1600 négyszögletes telek ügyét pedig véglegesen letárgyalták. Most már tehát kezdődhetik az építések.

Bartók István lakatosmesterrel a közutak és járdalemezék javítására kötött évi 500 K-ás általános összegű szerződést kiegészítés miatt napirendről levették.

Szabó Domokos és nejével 2500 K-val kötött adás-vevési szerződést névszerinti szavazással elfogadták. A Wagner János és nejével kötött, a sertés piacon eladott 800 ööl területért 8005 K-ban megállapított adásvevési szerződést 30 napra kitűzték.

Befejezték a róm. kath. főgimnázium, plebárua és szeminárium vízvezetke ügyében kötött szerződést is. Névszerinti szavazással elfogadták. Ugy szintén az állami polgári leányiskolának ajándékozott telek szerződését is jóváhagyták.

A város tulajdonát képező vadászati jogot 3 évre, évenként 42 K 61 fillérért az „Udvarhelymegyei Vadásztársaság” vette herbe s ennek szerződését, valamint a katonai kórház végén levő kert évi 462 K-ás bérleti szerződést, melyet a katonai állomásparancsnoksággal kötöttek jóváhagyták.

A szombatfalva-városrészi róm. kath. egyházközség által birt, a székelybethlenfalvi II. r. 97. sz. tjkben foglalt ingatlan átengedése ügyét 30 napra kitűzték. Elfogadták a régi városház alatt levő pincehelyiségre Drágomán Domokossal 1915-ig, évi 80 K bérösszeg mellett kötött szerződést.

Tudomásul vették, hogy a kecskeméti földrengés károsultjai javára közadakozásból begyűlt 488 K és azt rendeltetési helyére juttatta a tanács.

Elhatározták a Gyarmathy Ferenc előtt levő Vargapatak-híd, valamint az Árpád-utcában levő, a régi malom felé vezető ut hidjának és a Bethlen-utcában Jánosi Gyula előtt levő híd újra építésére, illetve padozására beterjesztett tervet és költségvetést.

Holstein Matild csipkeverő és kosárfonó tanfolyamának segélyezésére 50 K-át megszavaztak. Jakab P. David izraelita hitoktatót pedig 80 K-ás tiszteletdíjának kiutaltatására vonatkozó kérésével az iskola felügyelő bizottságához utasították.

Az esküdtek összeíró bizottságába Dr Szabó József városi főjegyzőt és László Albert aljegyzőt; a kisdédóvoda felügyelő bizottságába pedig: Gotthárd János polgármester, Pál István apát-kanonok-főesperes, Vajda Ferenc ref. esperes, Bölöni Vilmos unitárius lelkész, Dr Solymossy Lajos főrealisk., Soó

Gáspár József, kath. főgimn. nyug., Gönczi Lajos ref. koll., Hargita Nándor kő- és agyagipari szakisk., Györke Mihály áll. elemi isk. igazgatók, Soó Domokos és Lakatos Tivadar tanácsosok, valamint Dr. Szabó József főjegyző küldettek ki.

Czikmántori Dénes városi írnok drágasági pótlék iránt beadott kérését elutasították. Bizony ezt nem helyeselheljük. Oly terhes családdal bíró kistisztviselővel szemben nem szabadna ily rideg álláspontra helyezkedni. Sok olyan tér van, ahol az ilyen existenciák méltányos segélyezésére fordítandó összeget könnyelműen eldobják.

Több tisztviselőnek fizetési előleget engedélyezve, tudomásul vették a múlt évi november és december hónapokban tartott váratlan pénztárvizsgálati jegyzőkönyveket s ezzel a közgyűlés véget ért.

Szines képek.

Rossz férjek ellen.

A rossz férjek ellen az amerikai törvények és bírák a legnagyobb szigorú alkalmazzák. Kaliforniában például azokat a férfiakat, kik családi otthonukat elhagyják, tekintet nélkül állásukra utcaseprésre ítélik. A férjeket, kik nem gondoskodnak családjuk főtartásáról, a dologházba zárják, ahol dolgozni kénytelenek, keresetüket pedig kiadják családjuknak. Aki Alabamában megveri a feleségét, azt nyáron bányakényszermunkára, télen pedig hókaparásra ítélik.

Amerikában az egyetlen bíró, ki némi leg elnézőbb a férjekkel szemben Cleveland bíró Chicagóban, aki azon nézetlen van, hogy minden házasság boldog lenne, ha a nők jól főznének. Ha a férjek elhagyják hitvesüket ez az amerikai Salamon arra itéli az asszonyokat, hogy férjüknek izletes ebédeket főzzenek és egy hónappal később ismét jelentkezzenek a törvényszék előtt. Természetesen a házasságok időközben kibékülnek és senki sem gondol többé perlekedésre.

HIREK.

— **Kinevezések a postánál.** A kereskedelemügyi miniszter Szilágyi János székelyudvarhelyi posta- és táviratisztjelöltet posta- és táviratisztnek; Tamás Károly eddigi táviratkézbíró pedig posta- és táv. hivatalszolgának nevezte ki.

Polgári lövészcsoporth. A polgári lövészbizottság közbenjárására a honvédelmi miniszterium megfelelő felszerelést adott arra a célra, hogy a polgári önképzőkör ifjúsága részére lövésztanfolyam szerveztessék. A felszerelés már meg is érkezett, úgyhogy a tanfolyam 52 résztvevővel Salamon Béla cs. és kir. főhadnagy vezetésével március havában megkezdte működését.

— **Halálozás.** Egyed Ferenc nyug. unitár, lelkeszt, az unitáriusok fő- és képviselő tanácsának tagját, Dr. Egyed Balázs vármegyénk központi orvosaának édes atyját s ő magát, mint szerető fiút, pótolhatatlan veszteség érte Egyed Ferencné szül. Gábor Lidia február 29-én, 74-ik éves korában történt elhaltával. Az elhunyt tisztességes matrona temetése ma (vasárnap) d. u. 2 órakor történik meg Homoródszentpálon.

— **Az iparosok szabad lyceumán febr. 25-én** Tamás Albert főgimnáziumi igazgató tartott a kihalt állatokról vetített képekkel kísért igen érdekes és közvetlen előadást, amelyet a szokatlanul nagyszámu hallgatóság végig hálás figyelemmel kísért. Majd Szombatfalvy Margit szavalt mély érzéssel, zajos tapsokat aratva. Ma, március 3-án, d. u. 2 órakor, Balázs Sándor főreáliskolai tanár tart előadást.

Anyák iskolájában ma már sok mindenre tanítják a fiatal asszonyokat és a tanítások

között a legértékesebb az, amely a gyermek-táplálásról szól. Minden fiatal anya jegyezze meg magának mindenkorra, hogy a gyermek az elválasztás időszakán úgy siklik a legjobban keresztül, ha Phosphatine Fallières tápszerrel lesz táplálva.

— **Táncmulatság.** A homoródszentpáli unitárius nőegylet február hó 24-én műsorral egybekötött mulatságot rendezett, amely ugy anyagilag, mint erkölcsileg igen szép eredménnyel sikerült. A műsor két pontjában népdalokat énekelték, Ürmösi Józsefné cimbalom kísérete mellett Tamás Zsúza és Sándor Juliánna. A „faun” című párbeszédet igen ügyesen s élvezhetően adták elő Dimén Eszter és Tamás Eszter. Ügyes szavataikkal közreműködtek Sándor Ráhel Barta Berta és Dimén Emma. A műsor egyes számainak betanítását Ürmösi Józsefné nőegyl. elnök végezte, akinek nemcsak ez estély rendezése körül vannak elismerésre méltó sikerei, hanem abban is, hogy a falusi asszonytársait a téli estéken minden héten a nőegyletben összegyűjti s ott az értelmiséggel hasznos felolvasásokat tartanak. S a mi öröndetes: 40—50 asszony hallgatójuk mindig van. Ez estély 80 korona tiszta jövedelmet adott az évenkénti karácsonfa-ünnephez.

— **Csak Mauthner-féle magvakat** vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovasára és a vetők kárára lehetséges.

— **Tömlő-turó.** Nálunk a tavasz egyik előhírnöke a tömlő-turó, melynek valóban zajtalanul működő gyára is van Székelyudvarhelyt. De most nem erről beszélünk; hiszen szerénysége oly nagy, hogy ha véletlenül nyomtatásban látna — különben kitűnő produktumairól nem egészen ismeretlen — cégét, valószínűleg fülig pirunla a nagy eklám miatt. Azokról a csemegeként árusított és városunkba — érthetetlen okokból — más helyekről behozott tömlő-turókról szólnunk, a melyeknek színes festékekkel nyomtatott címkéit közvetlen a turón és nem a külső burkolaton helyezik el. Erre akarjuk az egészségügyi hatóság figyelmét felhívni, mert a festékes címke a turó ízét keserűvé és így élvezhetetlenné teszi. Jó lenne tehát megvizsgálni az ilyen turókat, mert alig hiszszük, hogy a közönség egészségére hasznos volna. (Beküldték.)

Kérelem.

A Szejke-fürdőnek részvénytársasági alapon való kiépítése érdekében kibocsátott részvényalási ivateknek, „Alapítási tervezet”-eknek beküldése, illetve a jegyzett vagy most jegyzendő részvények első részleteinek (11 K) befizetési ideje elérkezvén, mély tisztelettel kérem a nagyközönség minden egyes tagját, hogy ezen ivateket becses részvényjegyzéseikkel, esetleg ismerőseik körében való részvényjegyzés gyűjtéssel címekre beküldeni, az esedékes első részletet pedig az Udvarhely-megyei Takarékpénztárhoz befizetni kegyeskedjék.

Ha e minket oly közélről érintő Szejke-ügyet mindnyájan oly lelkesedéssel és a rendelkezésünkre álló anyagi eszközökhöz mért jövedelmező részvényjegyzési befektetéssel úgy támogatjuk, amint teszik azt az ország legtöbb vidékén és közelebből az udvarhelyvármegyei tanítók s a nagyközönség sorából is igen sokan: a Szejke-fürdőnek egy modern téli-nyári, minden lehető kényelmet és gyógyeszközt nyújtó olcsó fürdővé való kiépítése már csak hónapok kérdése leendő, a megalakuló részvénytársaság révén.

A megalakulás pedig az eddig begyűlt részvényjegyzés s azon támogatásra vonatkozó kedvező kilátás alapján, melyet a

vallás- és közoktatásügyi miniszterium, az ösztönítő, a nagy közönség, ugyszintén egyesületek és szövetkezetek s más pénzintézetek részéről birunk, feltétlenül biztosra vehető; ha pedig a város és vármegye közönsége is erősen támogatja ezen közérdekű közegészségügyi és közgazdasági törekvést, a teljes siker minden bizonnyal kétségtelen. Előttünk a mód és alkalom, hogy az egész ország érdeklődésétől és figyelmétől kísért gyógyfürdőt megteremtsük, s ezzel ezer meg ezer idegen ember itt nyaralásának útját egyengessük és Székelyudvarhelyt a kezünkön levő természeti kincsünk révén fürdővárossá tegyük. Erre Székelyudvarhely, ez a mérsékelt éghajlatu második Merán, minden tekintetben alkalmas. Lépünk hát mindnyájan akcióba egyértelműen. Legyünk apostolai az ügynek s támogassuk minél tömegesebb részvényjegyzéseinkkel saját közérdekű ügyünket, mert ennél kiválóbb jövedelmi forrást a város közönsége önmaga javára mostanában meg nem nyithat, mint aminőt a kiépítendő Szejke fürdő révén meg nyerhet. (Székelyudvarhely)

GYERKES MIHÁLY

ig. tanító.

Közönség köréből*

Arról a bizonyos vendéglátásról.

„Több szíves vendéglátó” tarrá kérem, hogy ne „hallomásból” értesüljenek, mert akkor ők esnek a kontárkodás mesterségébe.

Tessék olvasni, ha ismerik a betűt, mert nem lehet bizonyos fölényességgel az Olympus karzatára felkúporodni s onnan lenézőleg „hallomásból” venni kontárukat tudást bizonyos dolgokról.

A hagyományos székely vendégszeretetet kétségbe nem vontam, csak azt akartam értesíteni hozni az érdekelteknek s így a vendégszeretetre érzékeny „több szíves vendéglátónak” is, hogy a sok helyen tulterjedésbe merült közigazgatás, ne legyen annyira tulbuzgó, hogy a szíves vendéglátást rendeletileg akarja gyakoroltatni. Mert meg volt az rendelet nélkül is, s alig hiszem, hogy lett volna reá eset valahol, „hogy a székely nép előhaladása érdekében kikötött előadó ur” a vendég szeretet hiánya miatt szükségét szenvedett volna.

Gyakorolja hát a „több szíves vendéglátó” ezután is, de kérem, hogy ez érzékenykedés mellett olvasson ujságot is, s különösen ne hallucinálás után ítélje meg, hogy „más a fecske s más a daru”.

Mert ha magas tekintélyek megengedték volna, hogy ne csak füleikkel, de főleg e célra teremtetett szemekkel olvassanak, meggyőződhetek volna, hogy nem „valaki” kontárkodik, hanem a főbíró ur — az idézett rendeletével.

De a nagyhatnáságnak a szokott a következménye lenni, hogy itélni akarunk, de nem tudjuk miről. **RÖ.**

E rovatban minden közérdekű felszólalásnak helyet adunk a beküldő felelősségére Szerk.

Szerkesztői üzenetek.

R. I. Székelymagyaros. A bejelentett választ jövő számunk fogja hozni.

P. G. Karácsonfalva. Megkaptuk mind a kettőt. Az ügyes cikkelyt közölni fogjuk. A lapot b. címére megindítottuk.

Unitáriusoknak

igen becses a Demeter Dénes k rácsonfalvi lelkész által írt **Konfirmációi Emlék**, melyet az E. K. T. 280—902. sz. a. elfogadott és országos használatra ajánlott. E gazdag tartalmu, igen sok képpel diszitett könyv ára füzve 40 f. kötve 60 fillér. Kapható Betegh Pál könyvkiadóhivatalában Székelyudvarhelyt.

Felhívás

A székelyudvarhelyi villamosmű üzemvezető-sége felhívja a n. é. közönség b. figyelmét azon körülményre, hogy a villanyvilágítást a nem tehetősebb néposztály között is hozzáférhetővé tegye, a várossal karöltve, kellő számú jelentkező esetén, a kérdést úgy oldaná meg, hogy 1—2 lámpahelyig iparosoknak, állandó tartózkodású családoknak és kis lakásokkal bíró háztulajdonosoknak a felszerelést és egyszerű világítótestet (lámpát, izzó-égő nélkül) **ingyen** készítené el oly módon, hogy a felszerelendő, illetőleg a fél által kívánt izzó (égő) nagysága szerinti esedékes átalány (pauschal) fogyasztási összeget tartozna csak havonta megfizetni.

Az átalány-fogyasztás 1—1 évre szerződésileg biztosított az elektromos-mű által és azon fogyasztó, ki 10 éven át egy ily ingyen elkészített berendezésen megszaki-tás nélkül áramot használ, 10 év letelte után a berendezés saját tulajdonába megy át.

Erre vonatkozó bővebb felvilágosítással az érdeklődőknek szívesen szolgál az **üzemvezetőség** **Eötvös-utca 12. sz.** alatt levő irodája.

Katholikus és református imakönyvek e lap kiadóhivatalában kaphatók.

BURGONYÁT

fehéret, rózsát, sárgát **étkezési és vető célra**; ugyszintén **zöld-séggféléket**: sárgarépát, petrezselymet, zellert, vereshagymát és fokhagymát — egész kocsirakományokban, a legmagasabb napi áron — állandóan **megvételre keres Nie Metz Gyula** kiviteli cég Budapest, IX. Közraktár-utca 12.

1933—912. sz. tkvi.

Hirdetmény.

A m. kir. igazságügyminiszter 1906. évi július 6. an 14144. sz. alatt kiadott rendelete, hogy az sz. udvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság hoz tartozó **Malomfalva** község telekkönyveiben felvet mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886-29. az 1889. évi 38. t.c. és az 1891. XVI. t.c. a tényleges birtokos tulajdonjogainak bejegyzését rendelik, az 1892. 29. t.c.-ben szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése fogantatottassék.

E célból a helyszíni eljárás **Malomfalva** községben 1912. évi április hó 22-én fog kezdődni.

1. Ennél fogva felhívtnak mindazok, akik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve ok-

adolt előterjesztést kívánnak tenni hogy tkvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határrap kezdődő eljárás olyama alatt jelenjenek meg és azt előterjesztéseket igazoló okiratokat mutassák fel.

2. mindazok, akik valamely ingatlankhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekelezésére alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t.c. 15-18. és az 1889. XXXVIII. t.c. 5. 6. 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó tkvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekelezésére engedélyét nyilvánítsa mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik.

3. és azok javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog. vagy megszüntettség jog van nyilvankönyvileg bejegyezve ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a belyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A királyi törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Bella Kálmán s. k. kir. törv. széki alb. Székelyudvarhely. 1912. febr. 15. A kiadmány hitelül:

DÓSA tlkvvezető.

1000—912 tlkvi. sz.

Hirdetmény.

Jásfalva községre néve az 1892. XXIX. t.c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogainak a tlkvi könyvekbe való bejegyzése és a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztetén,

ez azzai a felhívással tétetik közze:

1. hogy mindazok kik az 1886. XXIX. t.c. 15. és 17. §-ai alapján ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t.c. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t.c. 15. §-a) pontján foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t.c. 7. §-a és az 1891. XVI. t.c. 15. §-b) pontja alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják e végből törlési kereseteket hat hónap alatt vagyis 1912. évi szeptember hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbitható záros határidő eltelté után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.c. 16. és 18. §-ainak esetében ideértve az alábbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1912. évi szeptember hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, met ezen meg nem hosszabbitható záros határidő eltelté után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog,

3., hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogait bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog átruházás az 1889. évi XXXVIII. t.c. 16. §-a alapján történt bejegyzéseket sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1912. évi szeptember hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be,

mert ezen meg nem hosszabbitható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnak átvehetik.

A kir. járásbiróság telekkönyvi hatóság.

Okland, 1912. évi február 24-én.

DR FÖLDES s. k. kir. jbiró

A kiadmány hitefelül.

Wermescher tlk. vezető.

Tejes báránýhúst

állandóan a legfrissebb minőségben árusít öt kilóig 7 K, azon felül különként 1 koronáért és bárhova elküldi utánvétellel: **Kassay Dénes szücs Székelyudvarhely**, Bethlen utca 27. sz. lakásáról. Ugyan ilyen olesón árusít a „Szücsök Báránýhús csarnoká”-ban is a piactéren. Vidéki megrendeléseket azonnal és a legpontosabban teljesít.

Honi ipar! Brassói posztógyár! Honi ipar!

Tellmann Vilmos és Társa

a t. c. közönséget ezen-nel értesítik, hogy a **tavaszi országos vásáron 1912. március 13. és 14.** Székelyudvarhelyt, a **posztósok sorában sátor nyitának**, a melyben **uj angol divatu ruhaszöveteket és hires brassói posztókat** fognak árusítani. B. pártfogást kérnek

Honi ipar! Brassói posztógyár! Honi ipar!

B O R!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bormagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Tisztelettel van szerencsénk a n. é. városi és vidéki közönség becses tudomására adni, hogy március hó 1-én **Székelykeresztúron, a Konrád József féle házban Karres Samu építész** vezetése alatt

építési és tervezési irodát

nyitottunk — Támaszkodva több évi bel- és külföldi szakmában szerzett tudásunk- és tapasztalatainkra, azon helyzetben vagyunk, hogy bármilyen kivitelű, a magas-, mély-, hid- és vízépítészetben előforduló irodai és gyakorlati munkákat elvállaljuk. Ugyszintén családi lakóházak, iskolák, község-házak, gazdasági épületek tervei, költségvetéseinek elkészítését is felelősség mellett teljesítjük. Szükség esetén pedig az **építkezésekhez** a legolcsóbb feltételű **törlesztéses kölcsönt** szerzünk.

Hivatkozunk még arra, hogy építési irodánk megnyitása a helyi és vidéki szakmabeli szükségre támaszkodva, célul tűzte ki magának az építészet terén úgy a városon, mint a vidéken oly építményeket létesíteni, a melyk első sorban gyakorlatilag, de esztétikai külsejükkel is a céljuk és mivoltuknak minden tekintetben megfeleljenek.

A n. é. közönségnek maomipar vállalatunkkal szerzett nagybecsű bizalmát ezen új vállalat alapításához is kérve, oly igéreettel vagyunk, hogy megbízásaik teljesítésében mindenkor a pontosság és lelkiismeretesség elveit fog-nak vezérelni.

Teljes tisztelettel:

Karres Testvérek

építészek.

Telefon 4. sz.

Már megnyit Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 25-ik szám alatt

Hirsch Rudolf férfi és női divatárúháza

Nagy választék mindennemű férfi, fiu, női és leányka készruhákban, női, kosztümök, tavaszi kabátok, pongyolák és különféle bluzokban. Állandó raktár mindenféle női és férfi divatcikkben.